

EUROPEAN CONFERENCE

Conference Proceedings

XIII International Science Conference
«Modern ways of development of science
and the latest theories»

December 11-13, 2023

Madrid, Spain

MODERN WAYS OF DEVELOPMENT OF SCIENCE AND THE LATEST THEORIES

Abstracts of XIII International Scientific and Practical Conference

Madrid, Spain

(December 11-13, 2023)

UDC 01.1

ISBN – 9-789-40370-717-4

The XIII International Scientific and Practical Conference "Modern ways of development of science and the latest theories", December 11-13, 2023, Madrid, Spain. 460 p.

Text Copyright © 2023 by the European Conference (<https://eu-conf.com/>).

Illustrations © 2023 by the European Conference.

Cover design: European Conference (<https://eu-conf.com/>).

© Cover art: European Conference (<https://eu-conf.com/>).

© All rights reserved.

No part of this publication may be reproduced, distributed, or transmitted, in any form or by any means, or stored in a data base or retrieval system, without the prior written permission of the publisher. The content and reliability of the articles are the responsibility of the authors. When using and borrowing materials reference to the publication is required. Collection of scientific articles published is the scientific and practical publication, which contains scientific articles of students, graduate students, Candidates and Doctors of Sciences, research workers and practitioners from Europe, Ukraine and from neighboring countries and beyond. The articles contain the study, reflecting the processes and changes in the structure of modern science. The collection of scientific articles is for students, postgraduate students, doctoral candidates, teachers, researchers, practitioners and people interested in the trends of modern science development.

The recommended citation for this publication is: Khmelyuk A., Kalistratov M. Corruption in Ukraine: manifestations and ways to overcome it. Abstracts of XIII International Scientific and Practical Conference. Madrid, Spain. Pp. 36-38.

URL: <https://eu-conf.com/ua/events/modern-ways-of-development-of-science-and-the-latest-theories/>

TABLE OF CONTENTS

AGRICULTURAL SCIENCES		
1.	Горбась С.М., Северин Є.В. ОСОБЛИВОСТІ УТРИМАННЯ ҐРУНТУ В САДАХ ЗЕРНЯТКОВИХ ТА КІСТОЧКОВИХ ПОРІД	15
ARCHITECTURE, CONSTRUCTION		
2.	Гупало А.В., Басараб В.Ю., Якуша В.Ю. ДОСЛІДЖЕННЯ ВПЛИВУ ТЕХНОЛОГІЧНИХ ТРІЩИН НА РОБОТУ ПЕРЕКРИТТІВ	17
3.	Кошевий О.О. ДОСЛІДЖЕННЯ БАГАТОКРИТЕРІАЛЬНОЇ ПАРАМЕТРИЧНОЇ ОПТИМІЗАЦІЇ ВАГИ І ПЕРЕМІЩЕННЯ ОБОЛОНКИ МІНІМАЛЬНОЇ ПОВЕРХНІ З ПРЯМОКУТНИМ ПЛАНОМ, ЯКА СКЛАДАЄТЬСЯ З ДВОХ ПРЯМИХ ЛІНІЙ І ДВОХ ПІВКІЛ ПРИ ТЕРМОСИЛОВОМУ НАВАНТАЖЕННІ	19
4.	Польський В.В., Тимкович М.В. ДОСЛІДЖЕННЯ СТРИЖНЕВИХ ЕЛЕМЕНТІВ ПЕРЕКРИТТІВ, ЩО ПРАЦЮЮТЬ НА КРУЧЕННЯ	21
BIOLOGY		
5.	Топчій М.С., Гуменко К.М., Чумаченко Ю.С. СТАН РЕГУЛЯТОРНИХ СИСТЕМ ЮНИХ СПОРТСМЕНІВ	23
6.	Юнко М.Б., Манчевська О.В., Шуль О.Т. ВПЛИВ РЕКУЛЬТИВАНТУ КОМПОЗИЦІЙНОГО TREVITAN® НА РОСТОВІ ПРОЦЕСИ НУТУ ЗВИЧАЙНОГО (CICER ARIETINUM L.)	26
CULTUROLOGY		
7.	Дідух Є.В., Мельник К.О., Мельник А.Б. РОЛЬ КУЛЬТУРОЛОГІЇ В ІНФОРМАЦІЙНОМУ СУСПІЛЬСТВІ: НАУКОВИЙ АСПЕКТ	31
ECONOMY		
8.	Khmelyuk A., Kalistratov M. CORRUPTION IN UKRAINE: MANIFESTATIONS AND WAYS TO OVERCOME IT	36

9.	Khmelnyuk A., Lobashova A. ACCOUNTING FOR SETTLEMENT TRANSACTIONS IN AN UNSTABLE ENVIRONMENT	39
10.	Андрієнко А.Д., Луговий Б.В. РЕЛОКАЦІЯ ЯК ЗАСІБ ЗБЕРЕЖЕННЯ БІЗНЕСУ В УМОВАХ ВІЙНИ	43
11.	Вінічук М.В., Коваль П.Є. СУТНІСТЬ ПРОЄКТІВ ЯК ПОШИРЕНОЇ ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ ІТ-КОМПАНІЇ	46
12.	Горобінська І.В., Теслюк Н.П., Горобінський А.В. ФУНКЦІОНУВАННЯ РИНКУ ВАНТАЖНИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ В СУЧАСНИХ УМОВАХ	48
13.	Коваленко М.М. РОЛЬ ГРОШЕЙ В МОБІЛІЗАЦІЙНІЙ ЕКОНОМІЦІ	51
14.	Левченко Н.К., Гевлич І.Г. КОРЕЛЯЦІЙНО-РЕГРЕСІЙНИЙ АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ НА ПІДПРИЄМСТВІ ПРАТ "ВІННИЦЬКИЙ ЗАВОД "МАЯК"	57
15.	Лотиш О.Я., Слободяник В. СУЧАСНІ МОДЕЛІ СИСТЕМНОГО ПІДХОДУ УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТНОЮ ПОЗИЦІЄЮ ПІДПРИЄМСТВА В ГАЛУЗІ	62
16.	Лотиш О.Я., Дудич С. ВІТЧИЗНЯНИЙ ТА ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ОЦІНКИ ПРИБУТКОВОСТІ ПІДПРИЄМСТВА: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ	68
17.	Стефанко А.О. ЛІКВІДНІСТЬ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ	72
18.	Турло Н.П., Осадчук О.В. МОДЕЛІ ТА СИСТЕМИ МОТИВАЦІЇ: ОЦІНКА ЗАРУБІЖНОГО ДОСВІДУ	76
19.	Чан Тху Там ОСОБЛИВОСТІ ВВЕЗЕННЯ ГУМАНІТАРНОЇ ДОПОМОГИ ДО УКРАЇНИ ПІД ЧАС ВІЙНИ	81

20.	Ярова В.В., Дуреко В.В., Христенко С.С. ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ЕФЕКТИВНИМ ВИРОБНИЦТВОМ ГРЕЧКИ В АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ УКРАЇНИ	84
GEOGRAPHY		
21.	Тонієвич Т.В., Круль Г.Я. ФОРМУВАННЯ ПОЗИТИВНОГО ТУРИСТИЧНОГО ІМІДЖУ РІДНОГО КРАЮ (НА ПРИКЛАДІ ПУТИЛЬСЬКОЇ, УСТЬ- ПУТИЛЬСЬКОЇ, СЕЛЯТИНСЬКОЇ ОТГ ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ УКРАЇНИ) ДЛЯ ПОПУЛЯРИЗАЦІЇ ЙОГО НА ТУРИСТИЧНОМУ РИНКУ	92
GEOLOGY		
22.	Ішков В.В., Дрешпак О.С., Чечель П.О. ПРО ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ПІСКОВИКОВИХ УРАНОВИХ РОДОВИЩ МАЛІ-НІГЕРСЬКОЇ СИНЕКЛІЗИ	96
23.	Чернобук О.І. ПРО СТАТИСТИЧНИЙ ЗВ'ЯЗОК МІЖ ГЕРМАНІЄМ ТА РТУТТЮ У ВУГІЛЬНОМУ ПЛАСТІ С42 ШАХТИ "СТАШКОВА" (УКРАЇНА)	116
HISTORY		
24.	Клименко-Гапон О.О. АРХІТЕКТУРНІ ВТРАТИ ХАРКІВЩИНИ В УМОВАХ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ	136
25.	Поліщук А.Ю. СВЯТКОВІ ТРАДИЦІЇ РІЗДВА У ЗАХІДНІЙ ЄВРОПІ	139
26.	Стойкова Т.В. СВІДЧЕННЯ Й.А. ГІЛЬДЕНШТЕДТА ПРО БОЛГАР НА ТЕРИТОРІЇ ВІЛЬШАНКИ В ОСТАННІЙ ТРЕТИНІ ХVІІІ СТ.	142
JURISPRUDENCE		
27.	Єрофєєва Є.А. ГОЛОВНІ НАПРЯМИ ДІЯЛЬНОСТІ ЗОВНІШНЬОЇ ФУНКЦІЇ СУЧАСНОЇ ДЕРЖАВИ	144

28.	Бажак А.С., Назаров Д.В., Федосєєв П.М. МАТЕРІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ СТОРІН ТРУДОВИХ ПРАВОВІДНОСИН, ЇЇ ВІДМІННІСТЬ ВІД МАЙНОВОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ СТОРІН ЦИВІЛЬНИХ ПРАВОВІДНОСИН	148
29.	Бондаренко А.В., Чорна А.Г. АКТУАЛЬНІСТЬ ПРОБЛЕМИ ПРИТЯГНЕННЯ УХИЛЬНІКІВ ВІД МОБІЛІЗАЦІЇ ДО КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ. ШЛЯХИ ЇЇ ВИРІШЕННЯ	152
30.	Денисюк О.С., Філіпова Н.А. СПІВВІДНОШЕННЯ МІЖНАРОДНОГО ПРИВАТНОГО ПРАВА З МІЖНАРОДНИМ ПУБЛІЧНИМ ПРАВОМ	154
31.	Депутат Д.Р. ОБМЕЖЕННЯ МОНОПОЛІЗМУ В ЕКОНОМІЦІ ТА ЗЛОВЖИВАННЯ МОНОПОЛЬНИМ СТАНОВИЩЕМ НА РИНКУ: НОРМАТИВНЕ ВРЕГУЛЮВАННЯ ТА СУДОВА ПРАКТИКА	158
32.	Ставченко Д., Гордієнко Т.О. ОРГАНИ УПРАВЛІННЯ ЮРИДИЧНОЇ ОСОБИ	163
33.	Якобчак Г.Г., Овчатова-Редько А.О., Бальжик І.А. УДОСКОНАЛЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО СТАТУСУ ДЕРЖАВНОГО БЮРО РОЗСЛІДУВАНЬ	166
MANAGEMENT, MARKETING		
34.	Toiunda A. MARKETING STRATEGIES IN THE AGRI-FOOD SECTOR	170
35.	Panasiuk Yu. RESEARCH OF THE UKRAINIAN MARKET IN CONDITION OF UNCERTAINTY BASED ON STABS METHOD	173
36.	Кім О.О., Пилипенко А.В. РОЗВИТОК TQM – ПРОВІДНОЇ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ МІЖНАРОДНОЮ ЯКІСТЮ	177
37.	Назаренко Н.В., Крицун Є.Є. ВПЛИВ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ НА СПОЖИВАЧІВ: АНАЛІЗ ТЕНДЕНЦІЙ І СТРАТЕГІЙ МАРКЕТИНГУ	180

38.	Колодненко Н.В., Кузьменков І.С. АСОРТИМЕНТНА ПОЛІТИКА ПІДПРИЄМСТВА ТА ШЛЯХИ ЇЇ ВДОСКОНАЛЕННЯ	184
MEDICINE		
39.	Varych O., Slipchuk V. FUNCTIONAL PURPOSE OF PROTEINS IN THE HUMAN IMMUNE SYSTEM AND BODY	188
40.	Onyshchuk S. ON THE PROBLEM OF ORGANIZATION OF INFORMATION FLOWS IN THE ENTERPRISE OF HEALTH CARE	192
41.	Zborowski A., Dovgopol A., Kulbaka O. STUDY OF THE PREVALENCE OF POST-STRESS DISORDERS IN THE CONDITIONS OF WAR IN UKRAINE	195
42.	Kalabukha I., Maietnyi E., Ivashchenko V. METHODOLOGY FOR DETERMINING THE OPTIMAL STAGES AND VOLUMES OF DIAGNOSTIC AND THERAPEUTIC MEASURES IN PATIENTS WITH BRONCHOPLEURAL AND BRONCHOPLEUROTHORACIC COMPLICATIONS, INCLUDING SERVICEMEN OF THE ARMED FORCES OF UKRAINE AND CIVILIANS INJURED AS A RESULT OF HOSTILITIES	200
43.	Шевченко А.В., Лопушанський О.М. САМООЦІНКА СТУДЕНТІВ ВНМУ ІМ. М.І. ПИРОГОВА ЩОДО НАДАННЯ ПЕРШОЇ ДОМЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ	202
44.	Горецька К.С. ПРОБЛЕМА КСЕРОСТОМІЇ У ПРАКТИЦІ ЛІКАРЯ- СТОМАТОЛОГА	204
45.	Грузд В.В., Нефьодова О.О. ВИВЧЕННЯ КАДМІЄВОЇ ІНТОКСИКАЦІЇ СТАТЕВИХ ЗАЛОЗ САМЦІВ ЩУРІВ ПІД ВПЛИВОМ КОРЕКТОРІВ ЗА ДАНИМИ ПОЛІЕЛЕМЕНТНОГО АНАЛІЗУ	209
46.	Коцюбинський П.С., Міхеєнко О.І. АНАЛІЗ СУЧАСНИХ ПІДХОДІВ ДО ФІЗИЧНОЇ ТЕРАПІЇ ДІАФІЗАРНИХ ПЕРЕЛОМІВ ПЛЕЧОВОЇ КІСТКИ	211
47.	Шевченко О.С., Нефьодова О.О. ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА КОРЕКЦІЯ СУКЦИНАТАМИ ЦИНКА КАДМІЄВОЇ ІНТОКСИКАЦІЇ В НИЖНІЙ ЩЕЛЕПІ ЩУРІВ	216

48.	Шкіренко О., Зборовський О. ЛПОГРАФТИНГ, ЯК СПОСОБ КОРЕКЦІ НАСЛІДОК ПОШКОДЖЕНЬ У ПОСТРАЖДАЛИХ ВНАСЛІДОК БОЙОВИХ ДІЙ НА ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ	218
49.	Янушкевич К.С., Нефьодова О.О. ЗМІНИ БІОХІМІЧНИХ ПОКАЗНИКІВ ПЕЧІНКИ ПІД ВПЛИВОМ СОЛЕЙ КАДМІЮ	221
PEDAGOGY		
50.	Volkova V. DEVELOPMENT OF STUDENTS' PROFESSIONAL SKILLS BY MEANS OF A FOREIGN LANGUAGE (EXAMPLIFIED BY THE EDUCATIONAL AND PROFESSIONAL PROGRAM "PHYSICAL THERAPY")	223
51.	Панасюк І., Лянка А. ДО ПРОБЛЕМИ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ РУХЛИВИХ ІГОР	226
52.	Бобошко В.В., Мороз Д. ОСНОВИ МЕТОДИКИ РОЗВИТКУ ШВИДКІСНО-СИЛОВИХ ЯКОСТЕЙ ЮНИХ ЛЕГКОАТЛЕТІВ	231
53.	Білецька М.В., Підварко Т.О. МЕТОД ХУДОЖНЬО-ТВОРЧИХ ПРОЕКТІВ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ МУЗИЧНО-ВИКОНАВСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА	234
54.	Ващишина В.В., Шкодич Л.А., Мислінчук В.О. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ПРЕДМЕТНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ УЧНІВ ПРИ ВИВЧЕННІ ФІЗИКИ	236
55.	Газука Т.А. ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ E-LEARNING У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ ПЕДАГОГІВ ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ З ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ	241
56.	Заболотня А.Г. ІНТЕГРАЦІЯ ТРАНСПОРТНИХ ЗАДАЧ НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ	243

57.	Коноваленко Т., Рутковська А., Рутковський М. КОМПЕТЕНТНІСТНИЙ ПІДХІД ДО НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ В ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ	249
58.	Мостова Т.С. ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОГО КЛІМАТУ В ПЕДАГОГІЧНОМУ КОЛЕКТИВІ	251
59.	Мірошник І.В., Задорожнюк Н.С. УМОВИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОЇ ТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	255
60.	Куртова О., Мунтян В. ДО ПРОБЛЕМИ НАВЧАННЯ ШКОЛЯРІВ ТЕХНІКИ ГАНДБОЛУ	259
61.	Пальшков А.О. ПОКАЗНИКИ ТЕХНІКО-ТАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВЛЕНОСТІ СПОРТСМЕНІВ-КІКБОКСЕРІВ ЕТАПУ СПЕЦІАЛІЗОВАНОЇ БАЗОВОЇ ПІДГОТОВКИ	263
62.	Романенко С., Івков Д. РОЗВИТОК ШВИДКІСНО-СИЛОВИХ ЗДІБНОСТЕЙ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ ФУТБОЛУ	268
63.	Стаднік Н.В., Халаняк Т.В., Чорненька К.Б. СПЕЦИФІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ РАНЬОГО ВІКУ В СІМ'Ї	271
64.	Стаднік Н.В., Рудь А.А., Феценко С.І. АКТУАЛЬНІСТЬ ПАРТНЕРСЬКОЇ ВЗАЄМОДІЇ ФАХІВЦІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ І БАТЬКІВ ВИХОВАНЦІВ	278
65.	Тимченко А.А., Банних О.Д. ФОРМУВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ ПІД ЧАС ПОЗАКЛАСНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В НОВІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ	283
66.	Тітова Г.В., Шерстюк В. ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ УРОКІВ З ФУТБОЛУ З ДІТЬМИ 6-8 РОКІВ	286
67.	Фенько В.Ю., Король Л.Л. ПЕРСПЕКТИВИ КОМБІНАЦІЇ РІЗНОСТОРОННІХ ВИДІВ МЕДІАЗАСОБІВ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У СТАРШІЙ ШКОЛІ	289

68.	Філатенко І.О., Закрутько Л.І. МІЖКУЛЬТУРНА ТОЛЕРАНТНІСТЬ ЯК ПРОФЕСІЙНА ЯКІСТЬ ВИКЛАДАЧА В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ В ІНОЗЕМНІЙ АУДИТОРІЇ	293
69.	Харитоновна Д.О., Рудич О.О. ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ НА ЗАНЯТТЯХ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У ЗЗСО	296
PHILOLOGY		
70.	Audi H. ON THE ISSUE OF TRASNALTING TECHNICAL MARINE TEXTS	300
71.	Berezovska K. SCANDINAVIAN INFLUENCE ON ENGLISH SYNTAX	302
72.	Kim L. LE LANGAGE DE LA LITTÉRATURE SCIENTIFIQUE ET TECHNIQUE FRANÇAISE	305
73.	Mahamadkhodjaev B.K. THE ROLE OF ARABIC LITERATURE IN TEACHING THE ARABIC LANGUAGE	308
74.	Sirgebaeva S., Lomova E., Yessimbek S. THE CONCEPT OF RECEPTIVE AESTHETICS IN THE ANALYSIS OF RUSSIAN ROMANTIC PROSE	312
75.	Smagulova B., Kassymzhanova M., Nurmakhanova Z. AN EPISTEMOLOGICAL APPROACH TO THE ANALYSIS OF THE GENRE OF THE NOVEL ABOUT “NOBLE NESTS”	317
76.	Tarassenko Y. ON THE ISSUE OF THE STYLISTIC PECULIARITIES OF LITERARY FAIRY TALES	325
77.	Орловська О.В. SEMANTIC PROPERTIES OF PHRASAL VERBS IN MODERN ENGLISH	327

78.	Подрига В. ОСОБЛИВОСТІ ЗМАЛЮВАННЯ ОБРАЗУ ОПАНАСА НЕЧВОЛОДА В ОПОВІДАННІ “НЕСПОДІВАНЕ” ВОЛОДИМИРА ЛЕОНТОВИЧА	333
79.	Тишакова Л.Т., Харковський Є.М. СОЦІАЛЬНА ДИФЕРЕНЦІАЦІЯ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ АНГЛІЙСЬКОЇ ТА ІСПАНСЬКОЇ МОВ	337
80.	Умрихіна Л.В. ВОЛІТИВНІСТЬ ЯК СЕМАНТИЧНИЙ КОНСТИТУЕНТ СПОНУКАЛЬНИХ І БАЖАЛЬНИХ ВИСЛОВЛЕНЬ	340
81.	Фандіков Е.С. ТАКТИЧНІ ТА СТРАТЕГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПОБУДОВИ ПОЛІТИЧНИХ ПРОМОВ	344
PHILOSOPHY		
82.	Лещенко С.С., Сіренко О.М. ФІЛОСОФСЬКІ ОСНОВИ ПСИХОЛОГІЇ	346
83.	Мельник Л.М., Грек І.М. ФІЛОСОФІЯ У ФОРМУВАННІ ЗАГАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВИПУСКНИКА ЗВО	348
POLITICS		
84.	Haitbayeva S.K. THE CURRENT STATE AND PROSPECTS FOR THE DEVELOPMENT OF SPORTS DIPLOMACY IN TURKMENISTAN	350
85.	Музика Р.В., Орел Ю.Л. МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВІДКРИТОСТІ ТА ПРОЗОРОСТІ В ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ	353
PSYCHOLOGY		
86.	Korobkina T.V., Slutu S.V. THE RELEVANCE OF DEVELOPING BUSINESS COMMUNICATION SKILLS IN IT SPEIALISTS	359
87.	Афанасенко В., Комар Т., Море В. ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СТАНОВЛЕННЯ ПСИХОЕМОЦІЙНОЇ СТІЙКОСТІ ФАХІВЦЯ СОЦІОНОМІЧНОГО ПРОФІЛЮ	361

88.	Бонне І.С. ЕМПІРИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ ПЕРЕЖИВАННЯ САМОТНОСТІ СУБ'ЄКТАМИ	366
89.	Даценко О.А. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ БІОГРАФІЧНОЇ РЕФЛЕКСІЇ ОСОБИСТОСТІ	371
90.	Зінченко С.В., Журавльова М.В. ФЕНОМЕН ПОСМІШКИ	375
91.	Міхеєва Л.В., Олійник М.П. РЕСОЦІАЛІЗАЦІЯ ТА РЕІНТЕГРАЦІЯ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ЯК МОЖЛИВІСТЬ ПОВЕРНЕННЯ ДО МИРНОГО ЖИТТЯ	377
92.	Скрипаченко Т.В. ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ФЕНОМЕНУ ОСОБИСТІСНОЇ ЗРІЛОСТІ	382
SOCIOLOGY		
93.	Сечкарев І., Старікова Г. УПРАВЛІННЯ ТА ВІДПОВІДАЛЬНИЙ РОЗВИТОК СУСПІЛЬСТВА	385
TECHNICAL SCIENCES		
94.	Isaeva J.M., Sambetbaeva A.K. THE EFFECT OF THE MODIFIER ON THE PROPERTIES OF PLYWOOD	388
95.	Makarov Ye., Hassiev S., Polishchuk D. IMPROVING THE SAFETY OF THE TRANSPORTATION OF EXPLOSIVES	393
96.	Zhiguts Yu., Korpcha O., Kichula E. THERMITE HIGH CHROMIUM STAINLESS STEEL	396
97.	Банах А.В., Фостащенко Д.О., Фостащенко А.О. ПЛАНУВАННЯ МІСЬКОЇ МОБІЛЬНОСТІ ЗА ДОПОМОГОЮ ПЛАНУ СТАЛОЇ МІСЬКОЇ МОБІЛЬНОСТІ	401

98.	Вескребенцев В.І., Дрожжин О.Л., Вишневський Д.О. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ЩОДО ІНТЕРМОДАЛЬНОГО ПЕРЕВЕЗЕННЯ КОНЦЕНТРАТУ ОКСИДУ УРАНУ	404
99.	Голофєєва М.О., Науменко Є.О., Вовк В.В. ДИСИПАЦІЯ ЕНЕРГІЇ КОЛИВАНЬ У НЕМЕТАЛЕВИХ ГЕТЕРОГЕННИХ МАТЕРІАЛАХ	409
100.	Голофєєва М.О., Науменко Є.О., Вовк В.В. ВНУТРІШНІ ПРОЦЕСИ, ЩО ПРОТІКАЮТЬ У НЕМЕТАЛЕВИХ ГЕТЕРОГЕННИХ МАТЕРІАЛАХ ПРИ АКУСТИЧНОМУ ІНФРАЧЕРВОНОМУ ТЕРМОМЕТРИЧНОМУ МЕТОДІ КОНТРОЛЮ	412
101.	Гресь О.М. ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ: РЕАЛЬНІСТЬ ТА ПЕРСПЕКТИВИ	418
102.	Лапицька Н.В., Бережняк К.О. ВПЛИВ ШРОТУ ЗАРОДКІВ ПШЕНИЦІ НА НАКОПИЧЕННЯ СПИРТУ В СЛИВОВОМУ ВІНОМАТЕРІАЛІ	420
103.	Ляшенко О.М., Бровченко О.С., Бугайов О.С. РЕАЛІЗАЦІЯ ПРИНЦИПІВ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ОСВІТЛЮВАЛЬНИХ УСТАНОВОК БУДІВЕЛЬ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ	423
104.	Ярмольчик М., Гладишко Ю. ТЕПЛОІЗОЛЯЦІЙНІ МАТЕРІАЛИ В БУДІВНИЦТВІ. КАМ'ЯНА БАТА АБО СКЛОВОЛОКНО: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ	428
105.	Озерчук І.М. ВИКОРИСТАННЯ SDR ПЛАТФОРМ ДЛЯ ЕМПІРИЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ ХАРАКТЕРИСТИК ТЕХНОГЕННОГО ШУМУ	434
106.	Пилявець А.І., Дубовой В.М. КОМПЛЕКСНА СИСТЕМА ДЕЦЕНТРАЛІЗОВАНОГО КЕРУВАННЯ ОПАЛЕННЯМ	437
107.	Балтян Р., Ксензов В. ІННОВАЦІЙНИЙ СПОСІБ ОТРИМАННЯ ДАНИХ ДЛЯ АСН-РСН ЗА ДОПОМОГОЮ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ	441

108.	Хрущ С.С. ІМЕРСИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ДІЯЛЬНОСТІ БІБЛІОТЕК	448
TOURISM		
109.	Бурак В.Г., Волошин О.В., Горішевський П.А. ІННОВАЦІЙНІ ТРЕНДИ ГОТЕЛЬНИХ ПОСЛУГ У КАРПАТСЬКОМУ РЕГІОНІ УКРАЇНИ	453
110.	Волков А.С. ГЛОБАЛЬНІ ДЕМОГРАФІЧНІ ЗМІНИ ТА ЇХ ВПЛИВ НА РОЗВИТОК ТУРИЗМУ	457

МАТЕРІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ СТОРІН ТРУДОВИХ ПРАВОВІДНОСИН, ЇЇ ВІДМІННІСТЬ ВІД МАЙНОВОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ СТОРІН ЦИВІЛЬНИХ ПРАВОВІДНОСИН

Бажак Анастасія Сергіївна
здобувачка III курсу спеціальності право
Придунайської філії ПрАТ «ВНЗ «МАУП»
м.Ізмаїл, Україна

Назаров Денис Володимирович
кандидат юридичних наук,
ст. викладач кафедри права
Придунайської філії ПрАТ «ВНЗ «МАУП»

Федосєєв Петро Михайлович
кандидат юридичних наук,
доцент кафедри права
Придунайської філії ПрАТ «ВНЗ «МАУП»

***Анотація.** Матеріальна відповідальність сторін трудових правовідносин є важливим аспектом, оскільки вона регулює фінансові зобов'язання працівників та роботодавців за порушення умов праці чи правил внутрішнього трудового розпорядку. Тема дослідження актуальна для забезпечення стабільності в трудових відносинах, сприяє дисципліні та взаєморозумінню між сторонами.*

***Ключові слова:** матеріальна відповідальність, трудове право, трудові правовідносини, працівник, роботодавець.*

Матеріальна відповідальність представляє собою інститут трудового права та є одним з видів відповідальності згідно трудового права, а також видом відповідальності юридичного характеру, яку несуть сторони трудових правовідносин. Так, сторона трудових правовідносин зобов'язана здійснити відшкодування іншій стороні трудової угоди заподіяну нею шкоду згідно з вимогами законодавства [1, с. 248].

Матеріальна відповідальність сторін трудових правовідносин відмінна від майнової відповідальності, яка передбачена нормами цивільного права, наступними критеріями:

- 1) встановлюється як наслідок заподіяння шкоди, спричиненої порушенням трудових обов'язків робітника;
- 2) встановлюється за реальну пряму шкоду (упущена вигода або не отримані доходи, на відміну від норм цивільного права, не відшкодовуються);

- 3) граничні межі матеріальної відповідальності та порядок відшкодування шкоди, спричиненої робітником, встановлені законодавством;
- 4) передбачене повне або часткове покриття шкоди в добровільному порядку;
- 5) на роботодавця покладений обов'язок створити умови праці, які необхідні для дотримання режиму нормальної роботи й забезпечення збереження майна, яке доручене робітникам;
- 6) суб'єктами відповідальності є роботодавець і працівник;
- 7) застосування до працівника матеріальної відповідальності може вчинятися або самотійно, або наряду з іншими видами юридичної відповідальності.

Відповідальність матеріального характеру має взаємний, двосторонній характер, оскільки до відповідальності притягуються не тільки робітники перед роботодавцем, а й роботодавець відповідає перед робітником за спричинену йому шкоду.

Так, робітники повинні бережливо та дбайливо відноситися до майна власника та вживати всі заходи для уникнення завдання йому шкоди (ст.139 КЗпП). Робітники, які спричинили роботодавцеві шкоду внаслідок порушення трудових обов'язків, які покладені на них, несуть відповідальність матеріального характеру (ст. 130 КЗпП).

Зі своєї сторони, роботодавець повинен створити робітникам умови, які необхідні для здійснення нормальної роботи та забезпечення збереження майна, яке їм доручене, забезпечити нешкідливі умови праці (ст.131, ст.153 КЗпП) і нести відповідальність перед робітниками за шкоду, спричинену їм внаслідок каліцтва або іншого ушкодження здоров'я, пов'язаного із виконуваними трудовими обов'язками (ст. 173 КЗпП) [3].

В залежності від того, ким заподіяна шкода, виділяють два види відповідальності матеріального характеру: матеріальна відповідальність працівника за шкоду, заподіяну роботодавцеві та матеріальні відповідальність роботодавця за шкоду, заподіяну працівникові.

Зазначені види відповідальності матеріального характеру відрізняються один від одного нормативно-правовими актами, які їх регламентують, межею відповідальності та визначеним порядком відшкодування спричиненої шкоди.

Зміст відповідальності матеріального характеру полягає у законодавчо встановленому обов'язку однієї сторони трудових правовідносин (роботодавця або працівника) відшкодувати у встановлених законодавчими актами межах і порядку шкоду, заподіяну іншій стороні внаслідок протиправного, винного порушення обов'язків, покладених на них умовами трудової угоди.

Відповідальність працівників матеріального характеру представляє собою самотійний вид юридичної відповідальності, яка може застосовуватися незалежно від того, притягнуті вони до адміністративної, дисциплінарної кримінальної відповідальності (ч.3 ст.130 КЗпП) [3].

Положення матеріальної відповідальності регламентові Главою ІХ КЗпП «Гарантії при покладанні на працівників матеріальної відповідальності за шкоду,

заподіяну підприємству, установі, організації», рядом інших норм КЗпП, а також іншими законодавчими актами.

Діюче законодавство про працю при застосуванні до працівників матеріальної відповідальності, ставить перед собою завдання:

- встановити гарантії при покладенні на робітника матеріальної відповідальності за заподіяну установі шкоду, тим самим забезпечити його права й законні інтереси;
- забезпечити повне або часткове відшкодування шкоди, спричиненої майну власника;
- виховати у робітника дбайливе та бережливе ставлення до майна власника.

Таким чином, інтереси охорони майна роботодавця поєднуються з охороною прав і законних інтересів робітника, а відповідальність робітників майнового характеру виконує гарантійну, превентивну та відшкодувальну функцію.

Законодавець виділяє наступні суб'єкти матеріальної відповідальності у трудовому праві:

- робітники, які знаходяться в трудових правовідносинах з роботодавцем і спричинили його майну шкоду по причині порушення ними трудових обов'язків, покладених на них трудовим договором;
- роботодавець - власник установи, підприємства, організації або орган, уповноважений ним, чи фізична особа, майну якого заподіяв шкоду робітник, або навпаки, по вині якого шкоду заподіяно робітникові.

Неповнолітні особи, які вступили в трудові правовідносини, теж несуть відповідальність матеріального характеру, встановлену нормами трудового права (ст.187 КЗпП) [4, с. 68].

Щодо роботодавця, то на нього, як вже було вказано, покладається відповідальність за шкоду, спричинену робітникові каліцтвом або іншим ушкодженням здоров'я, яке пов'язане із виконанням ним обов'язків згідно умов трудового договору. Наведемо види порушень, за які передбачене притягнення роботодавця до відповідальності матеріального характеру. До керівників підприємства, які виконують свої трудові функції на умовах найму, матеріальну відповідальність може застосувати той орган який, згідно із законодавством України та Статуту підприємства, приймає його на роботу. Це може бути: міністерство, або інший орган, якій управляє комунальним або державним майном; власник підприємства приватного типу; загальні збори учасників господарського товариства тощо.

Література:

1. Коротка О.М. Поняття та роль матеріальної відповідальності сторін трудового договору. *Вісник Національного університету внутрішніх справ*. 2002. №19. С.246–250.

2. Прилипко, С. М. До питання матеріальної відповідальності сторін трудового договору. Проблеми законності. Вип. 100. ХАРКІВ: Нац. юрид. акад. України ім. Я. Мудрого, 2009. С.155–164.

3. Кодекс Законів про працю України від 17.12.1971 р. в редакції від 11.10.2018 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08>

4. Івчук Ю.Ю. Деякі питання, пов'язані з матеріальною відповідальністю роботодавця у зв'язку з відшкодуванням шкоди, заподіяної працівникові ушкодженням здоров'я. *Актуальні проблеми права: теорія і практика*. Збірник наукових праць. Луганськ: Вид-во СЛУ ім. В.Даля. 2012. №25. С.68–75.